

Slovo k povzbuzení na neděli 2. listopadu 2025, na **Vzpomínku na všechny věrné zemřelé**
Biblická čtení: 2Mak 12,43-46; Ž 103; 1Kor 15,20-28; Mt 25,1-13

Milé sestry, milí bratři,

při **včerejší** slavnosti jsme slavili **všechny svaté**, všechny **spasené** všech dob, jejichž duše jsou **již v nebi**, v plnosti nebeské radosti a života kolem trůnu Beránkova. **Dnes** vzpomínáme na **všechny věrné zemřelé**, jak se dnešní památka, slavená na křesťanském Západě od konce 10. století, také jmenuje.

Mezi věrné zemřelé patří pochopitelně i **všichni svatí** slavení včera. Ale je to společenství **ještě větší**. Patří mezi ně i **mnozí (či všichni)** další, kteří sice zemřeli **v řádu spásy**, ale jejichž duše ještě **nedosáhly** její **plnosti**. To jsou ti, kteří ještě procházejí **posmrtným dočištěním**. Neboť ve chvíli **smrti**, kdy se jejich duše oddělily od těl, kdy z těl vyšel jejich život a jejich **já**, **neodešli** tito umírající na věčnost ještě zcela **připraveni**. A právě **na ně** – ze všech zemřelých – dnes pamatujeme **především**.

Kdo všechno mezi tyto posmrtně se ještě **dočišťující** patří, pochopitelně **nemůžeme vědět**. Ale že takové jsou duše **možná mnohých lidí**, si **můžeme myslet**. Vždyť se zdá, že mnozí lidé umírají nějak **v přátelství s Bohem**. Ale zároveň možná **ne** s ním **zcela smíření**, možná **ne zcela připraveni** na odchod k němu, dozajista **ne zcela proměnění** ke Kristově podobě. Však si zkusme **představit**, jak by to bylo asi **s námi**, kdyby k nám **nenadále** přišla smrt a už bychom nemohli na životě nic změnit či napravit. Co se stalo, nedá se odestát.

Tato takřka všelidská zkušenost, tušení a jistý pokorný **realismus** stály patrně u **vzniku a rozšíření** dnešní vzpomínky. A už mnohem dříve se staly důvodem zrodu bohoslužebné praxe **modlitby za zemřelé** včetně samotných **pohřebních obřadů**. Něco podobného najdeme ostatně i **mimo křesťanství**, v jiných kulturách a náboženstvích.

Stavem těchto ne zcela připravených a přesto v přátelství s Bohem umírajících duší je – v křesťanské eschatologii – onen **očistec (purgatorium)**. I přestože na křesťanském Západě byl v dějinách vnímán spíše jako jakýsi okraj pekla, „**předpekli**“ (*limbus inferni*), možná si ho – v souladu s křesťanským Východem – můžeme představit spíše jako okraj nebe, jako jakési „**přednebí**“ (*limbus coeli*). V každém případě předpokládáme, že duše v očistci **ještě** zcela **nevidí Boha**, přinejmenším ne jako v nebi, a **dočišťují** se očistným ohněm (*ignis purgatorius*). A to nějak „**bolí**“. Byť i tyto duše jsou již **v řádu spásy**.

I když nakonec jen sám Bůh ví, jak to je, kolik kde je duší, vzpomínkou na duše v očistci vzpomínáme **patrně na mnohé zemřelé**. Protože krom kanonizovaných svatých o nikom nemůžeme s jistotou vědět, zda je již v nebi. A stejně tak o nikom nemůžeme vědět, že by jeho duše byla zavržená, že by v pekle; a kéž by nakonec taková nebyla vůbec žádná.

Modlíme se tedy dnes za duše opravdu **všech** (aspoň nějak) **věrných zemřelých**, za **dokončení a urychlení** procesu jejich **dočištění**, za skončení jejich přípravy k nebeské hostině. Za ty, které jsme znali a měli rádi, i za ty, které jsme znát nemohli, včetně těch, na které nikdo už nepamatuje.

Zastavme se ještě na chvíli nad **biblickými čteními**, která jsme před chvílí slyšeli.

První z nich bylo **z Druhé knihy makabejské**. Jako každoročně nás přeneslo do první poloviny 2. století př. Kr., do doby povstání Judy Makabejského a jeho bratří proti helenizačním snahám syrského krále Antiocha IV. Epiphana, do doby **makabejských válek** za náboženskou **svobodu**. Popisuje situaci **po jedné z bitev**, kdy Juda nachází u **padlých židovských bojovníků pohanské amulety** a interpretuje to jako **důvod**, proč zrovna **oni padli**. Před Boží soud **nemohli** tak v očích starozákonního svatopisce přijít docela

připravení, neboť nosit amulety bylo modloslužbou. Proto Juda nechává **zástupně** za ně přinést **smírnou oběť**, oběť za hříchy.

Jak se také každoročně připomíná, jde o **nejstarší** biblickou zmínku, kdy **se živí modlí** za **spásu zemřelých**, kdy za spásu jejich duší dokonce přinášejí **kultickou oběť**. Mimo jiné jde o již starozákonní svědectví přesvědčení, že **Božího odpuštění** může člověk dojít **i za prahem smrti** a že mu k tomuto odpuštění mohou pomoci i **modlitby živých**. Jak ostatně také najdeme nejen v biblickém, ale v různých obměnách i v jiných náboženstvích.

Jde tedy o **předobraz** toho, co děláme my **dnes**: **Modlíme se** za dočištění zemřelých, slouží se za ně **mše svaté**, dnes a po celý týden chodíme na **hřbitov** a modlíme se za ně i tam. Zde je také „místo“ oněch **plnomocných odpustků** pro duše v očistci. Petrův nástupce, užívaje „**moci klíčů**“, jen stanovuje provedení, jak tak můžeme činit, což jsou ony podmínky pro získání odpustků.

Druhé čtení bylo z 15. kapitoly **Prvního listu Korintským**, z kapitoly, ve které svatý Pavel rozjímá o **Kristově zmrtvýchvstání** jako o **přemožení smrti** a otevření nebe, jako o důvodu oprávněnosti naší křesťanské naděje na život věčný.

Svým zmrtvýchvstáním Kristus **potvrdil tušení a doufání** lidí, že je věčnost, a také že on je vpravdě **Božím Synem** majícím moc odpouštět hříchy. Díky tomu **máme všichni naději**. Naše modlitby za zemřelé **mají smysl** a naše prosby o odpuštění (vlastních) hříchů **mohou být vyslyšeny**.

V **evangeliu** jsme naslouchali části **Matoušovy 25. kapitoly**. V ní jsou tři **velká podobenství** posledního soudu. O tom, **podle** čeho člověk bude souzen, podle čeho bude určeno, jaký bude jeho věčný úděl, spása anebo zavržení: Podle **oleje v nádobách**, podle **využití svěřených hřiven**, zejména hřivny času, a podle **chování k bližním**, respektive podle míry milosrdenství. Ze třech podobenství máme dnes před sebou **první** z nich, podobenství o **deseti pannách-družičkách**, pěti prozíravých a pěti pošetilých.

Mimo jiné nám, jako i zbylá dvě podobenství, připomíná, že **věčná radost**, vzetí na hostinu Beránkovu, **není něčím samozřejmým**, že naše duše, budou-li se podobat pěti pošetilým pannám, mohou být také shledány **lehkými, zhaslými, bez oleje**. Bez oleje Boží **milosti, dobrých skutků**. Bez oleje **lásky** k Bohu a člověku a světu, na které ze všeho nejvíce **záleží**. **Olejem** může být řada dobrých věcí. Vedle nejdůležitější lásky jím mohou být i naše **modlitby za zesnulé**, kterými třeba nějak tajemně **doplníme** jejich třeba dohaslé lampičky, aby i oni již mohli vejít s rozsvícenými na Beránkovu svatební hostinu.

Modlit se za zemřelé je projevem **lásky a soucitu**, protože mimo Beránkovu svatební hostinu, **v pekle** – ať už je skutečně věčné anebo jen nekonečně dlouhou dobou do Kristova druhého příchodu – **není radno** skončit nikomu. A **nepřejme** to ani největším nepřítelům...

Milé sestry, milí bratři, víra v **očistec** je vlastně jedním z nejvýmluvnějších projevů snoubení se Božího milosrdenství a Boží spravedlnosti. **Božího milosrdenství**, že je možnost dočištění i po smrti; možná, kéž by nakonec pro úplně všechny. A **Boží spravedlnosti**, že hříchy nás lidí, zlé činy, které pácháme, musí být všechny také nějak **potrestány, zadostiučiněny**; doufejme že nakonec jednou provždy.

Dovolávejme se proto pokorně Božího milosrdenství, v těchto dnech zvlášť **pro naše zemřelé**.

A **obnovme v sobě předsevzetí** žít tak, abychom ani my nebyli Boží spravedlností shledání jednou lehkými, bez lásky. Obnovme **touhu a snahu**, aby naše životně **stopa** ve světě a v druhých lidech a našich vztazích **nebyla zlá**. I v duchu známého žalmu devadesátého: «Nauč nás počítat naše dny, ať dojdeme k moudrosti srdce». Nejen ovšem pro sebe, ale předně **pro své okolí**; bratry a sestry a svět kolem nás.